

สรุปคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ พ.11/2558 วันที่ 18 มิถุนายน 2558

ข้อพิพาท เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ที่มา ผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องศาลปกครองสูงสุดเพื่อขอให้ยกเลิกกฎกระทรวงตามมาตรา 12 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550

รายละเอียดของคู่ความ

นพ.ฐาปนวงศ์ ตั้งอุไรวรรณ, พญ.เชิดชู อริยศรีวัฒนา, พญ.อรพรรณ เมธาติลกกุล ฟ้องนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบอำนาจให้พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด (นางสาวทิพอุษา อุทยานานนท์) ประสานงานกับหน่วยงานเจ้าของเรื่องเพื่อขอข้อมูลและสำคดี

ในคดีนี้ นพ.เทพ เวชวิสิฐ ได้ร้องสอดเข้ามาเป็นจำเลยร่วมกับนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สรุปคำพิพากษา

ความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการในการร่างกฎกระทรวง

1. สิทธิในการทำหนังสือแสดงเจตนาฯ เป็นสาระัตถะเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายที่บุคคลพึงมี ซึ่งสิทธิในชีวิตและร่างกายนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้การรับรองไว้ การออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียของประชาชนนั้น รัฐมีหน้าที่จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึงก่อนการดำเนินการตาม ม.57 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
2. สข. ได้ดำเนินการจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ แล้ว เช่น จัดประชุมเพื่อเป็นแนวทางในการร่างกฎกระทรวง จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น 4 ภาค แพทยสภาได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น และ สข. ร่วมกับกรมการแพทย์จัดประชุมวิชาการ
3. ร่างกฎกระทรวงดังกล่าวผ่านกระบวนการในการพิจารณาตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ ฝ่ายการพิจารณาและให้ความเห็นชอบให้เสนอต่อ ครม. โดย คสช., ผ่านความเห็นชอบของ ครม., ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา รวมทั้งลงนามโดยผู้มีอำนาจและประกาศลงราชกิจจานุเบกษา ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ถูกต้องตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.2548 และพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550

ความชอบด้วยกฎหมายของเนื้อหา

1. การที่บุคคลแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุข มีผลทำให้แพทย์ต้องเคาะพการตัดสินใจดังกล่าว ในกรณีนี้ไม่ใช่สิทธิเลือกที่จะไม่มีชีวิตอยู่แต่เป็นสิทธิในการเลือกที่จะปฏิเสธการรักษาพยาบาลเพื่อที่จะได้ตายตามธรรมชาติ
2. การที่บุคคลทำหนังสือแสดงเจตนาฯ เป็นการแสดงสิทธิในชีวิตและร่างกาย โดยเป็นการยื่นความประสงค์ไว้ล่วงหน้าเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบความประสงค์ของตนว่าจะใช้สิทธิเช่นใด จึงไม่ใช่การกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน
3. กฎกระทรวงฯ กำหนดองค์ประกอบในการแสดงสิทธิไว้คือ
  - 1) หากมีผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาหนังสือแสดงเจตนาต้องครบถ้วนบริบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง
  - 2) แพทย์ไม่มีหน้าที่ให้ผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาถึงแก่ความตายโดยวิธีการใดๆ
  - 3) ผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาฯ ยังคงได้รับการดูแลแบบประคับประคอง
  - 4) ผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาจะต้องมีภาวะตามที่กฎกระทรวงฯ กำหนด
  - 5) แพทย์มีหน้าที่รับผิดชอบการรักษาที่มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยพยากรณ์โรคตามมาตรฐานทางการแพทย์
  - 6) ผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาต้องการตายตามธรรมชาติ
4. กฎกระทรวงฯ ไม่ใช่การปล่อยให้ผู้ป่วยเสียชีวิตโดยดเว้นไม่ให้การรักษา หรือการใส่ยา หรืออุปกรณ์ทางการแพทย์บางอย่างเพื่อยุติชีวิต
5. หากผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาจะระบุในหนังสือแสดงเจตนาให้งดเว้นการรักษา หรือใส่ยาและเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์บางอย่างเพื่อยุติชีวิตที่ไม่ใช่วาระสุดท้าย (เร่งการตาย) แพทย์ก็ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ หากปฏิบัติตามหนังสือแสดงเจตนาดังกล่าว แพทย์จะใช้มาตรา 12 วรรค 3 แห่งพรบ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มายกเว้นความผิดของตนเองไม่ได้
6. การปฏิบัติตามกฎกระทรวงฯ มิได้เป็นการทอดทิ้งผู้ป่วยที่พึ่งตนเองมิได้ เนื่องจากแพทย์ยังให้การดูแลแบบประคับประคอง ดังนั้นจึงไม่มีความผิดฐานทอดทิ้งผู้ป่วยตามประมวลกฎหมายอาญา
7. การที่นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงฯ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในเรื่องการจัดการงานด้านสุขภาพของประเทศ มิใช่เป็นการไปกำหนดมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมแต่อย่างใด
8. กฎกระทรวงฯ เป็นการอธิบายความและกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการจัดทำหนังสือแสดงเจตนาฯ เท่านั้น
9. กฎกระทรวงฯ ไม่ได้เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และองค์ประกอบในการปล่อยให้ผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาเสียชีวิตลงโดยไม่ได้รับการรักษา หรือการใส่ยาและเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์เพื่อยุติชีวิต แต่กฎกระทรวงฯ กำหนดการรักษาแบบประคับประคองเพื่อให้ผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาฯ ตายตามธรรมชาติ เพื่อมิให้ยื้อความตายโดยสิ้นหวัง หรือทำให้ผู้นั้นต้องทรมานจากการเจ็บป่วย ทั้งๆ ที่หากไม่มีบริการสาธารณสุข ผู้นั้นควรจะตายตามธรรมชาติแล้ว